C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.1a-674/24 Judecătoria Orhei sediul Rezina
1-24043438-03-1a-23122024 Judecător Ramona Moșneguțu

D E C I Z I E
în numele Legii

18 iunie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ion Talpa
Judecători Victoria Robu, Ghenadie Liulca

Grefier Inna Rădăuță

Cu participarea:
Procurorului Pasat Liliana
Avocatului Șova Ion

a judecat în ședință publică, în ordine de apel, apelul avocatului Șova Ion în interesele inculpatului Morari Ion, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 20.11.2024 în cauza penală în privința lui:

Morari Ion *****, născut la ***** IDNP ***** originar şi domiciliat în s.*****, moldovean, cetățean al R. Moldova, cu studii medii speciale, necăsătorit, doi copii minori la întreținere, nesupus militar, neangajat, reținut la 28.02.2024, în arest preventiv din 28.02.2024 – 18.06.2026, cu antecedente penale stinse, anterior condamnat:

- prin sentința Judecătoriei Rezina din 2015 în baza art.152 al.(1) Cod penal la 3 ani închisoare, art.90 CP cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de 2 ani,

învinuit de săvîrșirea infracțiunii prevăzută de art. 201/1 alin. (4) Cod penal.

Termenul de examinare a cauzei:
în instanța de fond de la 23.04.2025 - 20.11.2024,
în instanța de apel de 23.12.2024 - 04.02.2026 (judecător în demisie).

04.02.2026 - 18.06.2026

Procedura de citare executată.

Asupra apelului, ținând cont de materialele cauzei, opiniile participanților la proces, Colegiul penal, -

C O N S T A T Ă :

Prin sentința Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 20.11.2024 Morari Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (4) din Codul penal, aplicându-i se pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 13 (treisprezece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Termenul executării pedepsei lui Morari Ion s-a calculat începând cu data pronunţării sentinţei - 20 noiembrie 2024 cu includerea în acest termen a perioadei aflării sub arest preventiv începând cu data reţinerii: 28.02.2024, ora 06:30 min., și până la 20.11.2024 data pronunţării sentinţei.

Măsura preventivă „arestarea preventivă”, aplicată și ulterior prelungită lui Morari Ion până la data de 24 noiembrie 2024, ora 06.30 min., s-a menținut și s-a prelungit până la rămânerea definitivă a hotărârii instanţei de judecată.

S-a încasat din contul lui Morari Ion în folosul bugetului de stat, cheltuielile judiciare în sumă de 11 314 (unsprezece mii trei sute paisprezece)lei.

S-a admis, în principiu, acțiunea civilă înaintată de către succesorului părții vătămate Popovici Olga în partea încasării prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

S-a încasat de la Morari Ion în beneficiul succesorului părții vătămate Popovici Olga, suma de 50 000 (cincizeci) mii lei cu titlu de prejudiciu moral.

Instanța de fond s-a expus asupra corpurile delicte: o pereche de încălțăminte sportivă de culoare neagră combinate cu sur, un fragment de bară metalică(armătură) cu o lungime de 35 cm. și diametru de 12mm, o pereche de sutieni de culoare roșie, o pereche de chiloți de culoare neagră combinate cu alb și roz, un ciorap de culoare cafeniu combinate cu sur, transmise spre păstrare la camera de păstrare a corpurilor delicte a IP Rezina, după intrarea sentinței în vigoare de nimicit.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond a constatat în fapt că, în noaptea de 27 spre 28 februarie 2024, în intervalul de timp cuprins între orele 23:00 min. – 01:00 min., fiind în extravilanul s. *****, raionul Rezina, pe drum de țară, între satul ***** și satul Cuizăuca, raionul Rezina, în urma unui acces de gelozie față de concubina sa – ***** *****, a.n. *****, locuitoare a s. *****, cu care potrivit art.1331 lit. a) din Codul Penal, este membru de familie, adică persoană aflată în relaţii asemănătoare celora dintre soţi (concubinaj), respectiv dându-şi seama de caracterul prejudiciabil al acţiunilor sale, prevăzând urmările

lor, dorind în mod conştient survenirea acestora, acţionând cu intenţie directă îndreptată la atingerea scopului său, utilizând forța fizică, atât în mijlocul de transport de marca Ford, model Transit, cu numere de înmatriculare *****, după care și afară, în drum, lângă mijlocul de transport, i-a aplicat concubinei sale - *****multiple lovituri cu pumnul, piciorul și o vargă / bară metalică, peste diferită părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 202426C0023 din 22 martie 2024, traumă contuză a toracelui, echimoze masive pe torace și spate, hemoragii în țesuturile moi pericostale, fracturi costale directe, complete, cu lezarea pleurei parietale, lezarea hilului și parenchimului pulmonar bilateral, hemoragie internă abundentă: hemotorace (cca 1800 ml., sânge fluid și cheaguri), echimoze masive pe ambele coapse, echimoze pe cap, torace și ambele brațe, excoriație pe față și coapsa dreapta, care, în comun, prezintă pericol pentru viață și se califică ca vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății. În continuare, după aplicarea violenței fizice, cet. Morari Ion ***** a urcat-o înapoi pe concubina sa – ***** *****, în mijlocul de transport personal de marca Ford, model Transit, cu numere de înmatriculare ***** și s-au deplasat la domiciliul comun, din s. *****, raionul Rezina, unde, în casa de locuit, pe cuptor, la 28.02.2024, până la ora 03:14 min., cet. *****a decedat în rezultatul insuficienței pulmonare acute, ca urmare a hemotoracelui (cca 1800 ml. sânge fluid și cheaguri), datorate traumei contuze a toracelui, cu lezarea hilului, și parenchimului pulmonar bilateral, leziuni care au legătura cauzală directă cu vătămările corporale Grave provocate.

În drept, acțiunile inculpatului Morari Ion au fost calificate ca acțiune intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, care au cauzat vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, soldată cu decesul victimei.

La 05.12.2024 apărătorul inculpatului, avocatul Șova Ion a declarat apel în termen prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunţarea unei unei noi hotărâri, prin care acţiunile inculpatului Morari Ion să fie recalificate în conformitate cu prevederile art.146 Cod penal şi să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului se invocă că dreptul inculpatului la un proces echitabil a fost încălcat prin nerespectarea principiului contradictorialității, instanța refuzând administrarea unor probe și demersuri considerate esențiale pentru apărare. Instanța a preluat în mare parte poziția acuzării fără o analiză proprie a probelor și fără a aprecia în mod complet, obiectiv și coroborat materialul probator administrat în cauză. Apelantul contestă concluziile instanței privind încadrarea juridică a faptelor, susținând că acțiunile inculpatului au fost săvârșite în stare de afect provocată de comportamentul victimei, motiv pentru care solicită recalificarea

faptei potrivit art. 146 Cod penal. În acest context, critică raportul de expertiză psihologică și evidențiază existența unor contradicții între concluziile expertizelor psihologice și psihiatrice, apreciind că instanța a respins nejustificat cererea de efectuare a unei expertize complexe suplimentare. Mai susține că anumite probe au fost administrate cu încălcarea normelor procesual-penale și a dreptului la apărare, iar instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor și probelor prezentate de apărare. Se contestă și soluția privind încasarea cheltuielilor judiciare și acordarea prejudiciului moral, motivând că acestea nu au fost suficient justificate și că nu s-a ținut cont de situația materială a inculpatului.

În instanța de apel din partea inculpatului Morari Ion a parvenit o plîngere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, prin care a solicitat reducerea termenului de pedeapsă.

În instanța de apel inculpatul Morari Ion și apărătorul acestuia, avocatul Șova Ion, au susținut apelul apărării și au solicitat pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acţiunile inculpatului Morari Ion să fie recalificate în conformitate cu prevederile art. 146 Cod penal şi să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Procurorul în Procuratura de circumscripție Nord, Pasat Liliana, a pledat pentru respingerea cererii de apel, ca nefondată.

Succesorul părții vătămate, Olga Popovici nu a fost prezentă la ședința de judecată.

Deliberând asupra motivelor invocate în cererea de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, ascultând participanții procesului, conducându-se de prevederile Legii, Colegiul penal a conchis, că apelul apărării urmează a fi respins ca fiind nefondat, în temeiul art.415 alin.(1) pct.1) lit.c) CPP , potrivit căreia instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: *...respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...apelul este nefondat*.

În conformitate cu art.414 alin.(1),(2) CPP, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor cauzei penale și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, verificând declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul verbal.

Totodată, respectând legislația procesual penală, Colegiul penal a oferit părților posibilitate de a prezenta probe suplimentare sau de a se referi la probele

anexate la materialele cauzei în vederea admiterii/respingerii argumentelor invocate în cererile de apel înaintate.

În urma verificării probatoriului cercetat, Colegiul penal ajunge la concluzia, că instanța de judecată corect a stabilit în sentință circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată, iar acțiunile inculpatului Morari Ion se încadrează în baza art. 201/1 alin. (4) Cod penal.

Aceste împrejurări au fost constatate de totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, repectându-se prevederile art. 101 CPP , din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal consideră, că învinuirea adusă lui Morari Ion în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.201/1 alin.(4) CP, se confirmă prin probele cercetate în prima instanță, verificate în instanța de apel, totodată fiind totalmente combătute invocările din cererea de apel a apărării.

Astfel, potrivit **declarațiilor succesorului victimei**, **Popovici Olga**, date în ședința de judecată, aceasta a declarat că victima *****era sora sa, iar inculpatul Ion Morari era concubinul acesteia. Relația dintre cei doi era aparent bună până la incidentul tragic. La data de 27 februarie 2024, în jurul orei 21:00, *****a contactat-o telefonic, după care s-a deplasat la domiciliul său din satul Cuizăuca. Ajunsă acolo, i-a înmânat suma de 500 euro și pașaportul biometric, explicând că intenționează să plece la muncă în Italia. În acel moment, *****discuta telefonic cu Ion Morari, care dorea să se convingă că aceasta se afla într-adevăr la sora sa. La scurt timp, la domiciliu a sosit și Ion Morari. Acesta nu a intrat în casă, însă, la plecarea Elenei, a îmbrâncit-o. Martorul i-a propus victimei să rămână peste noapte la ea, observând că inculpatul era în stare de ebrietate, însă *****a refuzat și a plecat împreună cu acesta. Martora l-a rugat pe Ion Morari să nu o agreseze, iar acesta a asigurat-o că nu îi va face nimic rău. Ulterior, după ce cei doi au plecat, Popovici Olga i-a transmis Elenei un mesaj pentru a verifica dacă au ajuns acasă, iar aceasta i-a confirmat că au ajuns. În dimineața următoare, în jurul orei 06:00, a fost informată de poliție despre decesul surorii sale. Martora a declarat că *****era în stare de ebrietate în seara respectivă și i-a comunicat că dorește să înceteze relația cu Ion Morari, intenționând să plece la muncă peste hotare și să își procure o locuință în apropierea surorii sale. Totodată, aceasta a observat o echimoză pe mâna stângă a victimei, care i-a explicat că s-ar fi lovit de un motocultor.

Potrivit declarațiilor sale, *****și Ion Morari se cunoșteau de aproximativ patru ani și jumătate și locuiau împreună de circa patru luni. Martora a relatat că anterior victima îi spusese că fusese agresată de Ion Morari și că reușise să fugă de acesta. De asemenea, a menționat că *****avea un singur copil, fiul său ***** Gînsari, și că nu a avut alți copii sau sarcini. Popovici Olga a precizat că a suportat

toate cheltuielile legate de funeraliile surorii sale, susținând acțiunea civilă formulată în cauză. Totodată, a arătat că, într-o discuție ulterioară, Ion Morari i-a cerut iertare pentru cele întâmplate. De asemenea, cunoaște că între *****și Ion Morari a avut loc o ceartă în automobil în seara incidentului.

Declarații pertinente a dat și **martorul** ********** care a declarat că, victima *****era mama sa, iar inculpatul Ion Morari era concubinul acesteia, cei doi locuind împreună de câteva luni în satul *****, raionul Rezina. Potrivit martorului, la 27 februarie 2024, în jurul orei 17:00, acesta și concubina sa, *****, au trecut pe la domiciliul mamei sale. *****i-a oferit bani pentru a cumpăra bere, rugându-l să nu îi spună lui Ion Morari despre acest lucru. După întoarcere, au stat împreună la masă, consumând bere și vin până în jurul orei 21:00. Ulterior, ***** a plecat acasă, iar el a mai rămas aproximativ o oră împreună cu mama sa și Ion Morari. În acea seară nu a observat conflicte între cei prezenți. După plecarea concubinei sale, *****a insistat ca aceasta să revină, însă fără succes. La un moment dat, victima s-a enervat și s-a ridicat de la masă, iar el a rămas împreună cu Ion Morari. După ce a plecat acasă, a fost contactat telefonic de două ori de Ion Morari, care l-a întrebat dacă *****se află la el, iar acesta i-a răspuns că nu. În dimineața zilei de 28 februarie 2024, în jurul orei 05:30, Ion Morari l-a telefonat din nou și i-a spus că „a făcut o prostie” și că a omorât-o pe mama sa, fără a-i oferi alte detalii despre circumstanțele faptei. El avea o relație bună cu mama sa și că aceasta nu s-a plâns niciodată de conflicte cu Ion Morari. De asemenea, a precizat că *****nu avea alți copii în afară de el și că niciodată nu i-a spus că ar fi însărcinată sau că ar urma să aibă alți copii. Totodată, nu a observat la aceasta semne de sarcină și nu cunoaște dacă, în perioada concubinajului cu Ion Morari, aceasta ar fi rămas însărcinată. Martorul a mai arătat că mama sa se înțelegea bine cu concubina sa, *****, și că nu a auzit-o niciodată afirmând că nu ar accepta-o ca noră.

Utile cazului sunt și declarațiile **martorului** ***** care a declarat că, nu îl cunoaște personal pe inculpatul Ion Morari, însă o cunoștea pe *****Gînsari, aceasta fiind mama concubinului său, **********. Potrivit declarațiilor sale, într-o zi din anul 2024, după terminarea unor lucrări efectuate în satul *****, ea și ********** au trecut pe la domiciliul ***** și al lui Ion Morari. La invitația *****, au rămas la masă, după ce aceasta i-a dat lui ***** bani pentru a cumpăra o sticlă de bere. Ulterior, au consumat bere și vin împreună, atât afară, cât și în interiorul locuinței.

Martora a relatat că a părăsit domiciliul în jurul orei 21:00, deoarece nu mai dorea să consume alcool, iar ********** a rămas pentru încă aproximativ o oră. Pe tot parcursul timpului petrecut împreună, nu a observat niciun conflict, comportament neobișnuit sau tensiuni între *****și Ion Morari. După revenirea lui ********** acasă, acesta nu i-a relatat despre existența vreunui conflict între cei doi. De

asemenea, a declarat că nu a auzit niciodată că *****ar fi fost însărcinată sau că și-ar fi dorit un copil și nici că ********** ar fi avut ori ar fi urmat să aibă frați sau surori. Martora a mai arătat că avea relații bune cu *****și nu a avut niciodată conflicte cu aceasta. Totodată, nu cunoaște dacă Ion Morari ar fi exercitat vreodată acte de violență asupra ***** și nu poate preciza de cât timp cei doi locuiau împreună în concubinaj.

Potrivit declarațiilor **martorului** *****, mama inculpatului Morari Ion, a declarat că a cunoscut-o pe *****în decembrie 2023, când aceasta a fost adusă la domiciliul său de către fiul ei. Potrivit martorei, anterior, în timp ce se afla la muncă în Cipru, Morari Ion i-a comunicat că *****era însărcinată cu copilul său, iar ulterior i-a spus că cei doi aveau împreună două fetițe aflate în grija unor alte persoane. Martora a relatat că, în noiembrie 2023, văzând-o pe *****la o sărbătoare locală, nu a observat semne evidente de sarcină. După ce i-a comunicat acest lucru fiului său, acesta i-a transmis fotografii primite de la Elena, din care părea că aceasta este însărcinată, deși în imagini nu se distingea fața persoanei fotografiate. După revenirea lui Morari Ion din Cipru, martora a discutat cu *****despre copiii despre care aceasta susținea că îi are împreună cu fiul său. *****i-ar fi spus că cele două fetițe se află sub tutelă și că intenționează să le aducă acasă după ce ea și Morari Ion vor merge la muncă și își vor stabiliza situația. Referitor la evenimentele din 28 februarie 2024, ***** a declarat că, în jurul orei 03:30, a fost telefonată de fiul său, care i-a spus că „a făcut o mare prostie” și că a ucis-o pe **********. Imediat s-a deplasat la domiciliul acestora, unde a observat prezența poliției și a ambulanței. Ulterior l-a văzut pe Morari Ion încătușat și, din cauza stării emoționale puternice, a avut nevoie de îngrijiri medicale. Martora a mai arătat că Morari Ion a locuit anterior timp de peste nouă ani cu Ludmila Ignat, cu care are doi copii minori. Nu cunoaște motivele despărțirii lor, însă fiul său i-ar fi spus că dorea să fie împreună cu *****Gînsari. Potrivit declarațiilor sale, *****și Morari Ion au locuit împreună aproximativ trei luni și jumătate, iar în această perioadă păreau să aibă o relație armonioasă. Martora nu a văzut niciodată certuri sau conflicte între cei doi. De asemenea, aceasta a declarat că *****vorbea despre intenția de a readuce copiii aflați sub tutelă și că Morari Ion manifesta o atitudine grijulie față de copii, inclusiv față de cei doi copii ai săi rezultați din relația anterioară, implicându-se în creșterea și întreținerea acestora.

Utile cazului sunt și declarațiile **martorului** *****, a declarat că îl cunoaște pe inculpatul Morari Ion și se află în relații normale cu acesta. De asemenea, o cunoștea pe *****Gînsari, fiind consăteni și având relații bune cu aceasta. Potrivit declarațiilor sale, la data de 27 februarie 2024, în jurul orei 21:40, a fost contactat telefonic de *****, care i-a solicitat să transporte o persoană din satul ***** în satul Cuizăuca, raionul Rezina. Ajungând la locul indicat, a constatat că persoana respectivă era **********. În timpul deplasării, *****l-a rugat să oprească la o

stație PECO pentru a cumpăra o sticlă de bere, menționând că merge în vizită la sora sa. Deoarece nu cunoștea exact destinația, au luat în automobil o persoană care să le indice drumul. La o intersecție, *****a coborât, după care martorul s-a întors acasă. Martorul a precizat că *****se afla în stare de ebrietate alcoolică, însă era conștientă și se putea deplasa fără dificultate. Nu a observat la aceasta leziuni corporale vizibile. Totodată, în timpul călătoriei, *****i-a comunicat că avusese o ceartă cu Morari Ion. Martorul cunoștea faptul că cei doi locuiau împreună în concubinaj. În final, ***** a menționat că îl apreciază pe Morari Ion ca fiind o persoană săritoare și dispusă să ajute pe cei din jur.

Totodată, **martorul** ***** a declarat că îi cunoștea atât pe Morari Ion, cât și pe *****Gînsari, având relații normale cu ambii și cunoscând faptul că aceștia locuiau împreună în concubinaj. Potrivit acestuia, în seara zilei de 27 februarie 2024, *****a venit la domiciliul său și l-a rugat să o transporte în satul Cuizăuca. Deoarece consumase alcool și nu putea conduce, l-a contactat pe *****, pe care l-a rugat să o transporte cu automobilul. La scurt timp, ***** a venit, iar *****a plecat împreună cu acesta. Martorul a menționat că *****părea stresată, însă nu a observat la ea semne de ebrietate sau leziuni corporale. Aceasta nu i-a explicat motivele deplasării sale în satul vecin. De asemenea, nu cunoștea existența unor conflicte între *****și Morari Ion și nu auzise anterior că inculpatul ar fi manifestat comportamente violente față de aceasta.

Martora *****, sora inculpatului, a declarat că îl cunoaște pe Morari Ion și se află în relații apropiate cu acesta. Ea a relatat că l-a cunoscut pe *****după revenirea fratelui său din Cipru, când cei doi au început să locuiască împreună. Potrivit celor comunicate de Morari Ion și *****Gînsari, aceștia ar fi avut împreună două fiice minore aflate în grija unor alte persoane. Martora a afirmat că, în repetate rânduri, fratele său îi solicita ***** să aducă fetițele acasă, intenționând să plece împreună la muncă peste hotare și să creeze condiții pentru creșterea acestora. Potrivit martorei, *****amâna constant aducerea copiilor și nu oferea explicații clare despre situația acestora, fără a le arăta fotografii sau a le comunica alte detalii. Din această cauză, între cei doi apăreau uneori discuții și neînțelegeri. Martora a mai declarat că nu a asistat niciodată la conflicte grave între Morari Ion și *****și că aceștia păreau să aibă o relație bună. A aflat despre decesul ***** în dimineața zilei de 28 februarie 2024 de la sora sa aflată în Germania și inițial nu a crezut informația, întrucât cu o zi înainte victima fusese la domiciliul mamei lor și avea o stare normală. Totodată, ***** a menționat că familia lor își dorea ca presupusele fiice ale cuplului să fie aduse acasă, întrucât membrii familiei acordă o atenție deosebită creșterii copiilor. Ea a precizat că Morari Ion are și doi copii dintr-o relație anterioară, la întreținerea și educarea cărora participă activ.

Martora ***** a declarat că activează în calitate de felcer la Punctul de Asistență Medicală Urgentă Cuizăuca din anul 2000. În noaptea de 27 spre 28

februarie 2024, aflându-se în serviciu, a recepționat prin intermediul Serviciului Unic 112 un apel efectuat de Morari Ion, care a comunicat că posibil a ucis o femeie.

Împreună cu echipajul medical s-a deplasat la domiciliul indicat din satul *****, raionul *****. Întrucât nu cunoșteau adresa exactă, l-au contactat telefonic pe Morari Ion, care i-a întâmpinat și le-a indicat drumul spre locuință. Martora a observat că acesta era vizibil afectat și stresat de situație. Ajunși la fața locului, au găsit în locuință o persoană de sex feminin fără semne vitale. În urma examinării, au constatat decesul acesteia. Victima, identificată ulterior ca **********, era întinsă pe cuptor (lejancă), în poziție culcată pe spate, dezbrăcată și acoperită cu un pled. Martora a observat pe corpul acesteia multiple echimoze și vânătăi, inclusiv la nivelul membrelor inferioare, apreciind că existau semne ale unei morți violente. Potrivit declarațiilor martorei, întrebat despre cele întâmplate, Morari Ion a relatat că a agresat-o pe *****pe drumul dintre satele Cuizăuca și *****, folosind un obiect. Acesta a mai spus că, după ce au ajuns acasă, a ajutat-o să se spele, după care s-au culcat, iar ulterior a constatat că femeia nu mai prezenta semne de viață.Martora a precizat că la sosirea echipajului medical la domiciliu se afla doar Morari Ion. În scurt timp au ajuns și echipajele de poliție, iar ulterior a venit și mama inculpatului, căreia i s-a acordat asistență medicală după ce i s-a făcut rău. Morari Ion a rămas la fața locului pe întreaga durată a intervenției și nu a opus rezistență în momentul reținerii de către organele de poliție.

În esență, declarațiile **inculpatului Morari Ion** confirmă recunoașterea faptelor materiale care au condus la decesul victimei **********. Acesta a relatat că între el și victimă a existat o relație de aproximativ patru ani, iar din decembrie 2023 au început să concubineze. Potrivit afirmațiilor sale, *****îi comunicase în repetate rânduri că ar fi avut două fiice cu el, aflate în grija unor terțe persoane, iar refuzul acesteia de a le aduce acasă genera frecvent discuții și tensiuni între ei. Referitor la seara de 27 februarie 2024, inculpatul a declarat că a consumat alcool împreună cu *****Gînsari, fiul acesteia ***** *****și concubina acestuia, Lidia Ignat. După plecarea lui Lidia Ignat, între el și *****a izbucnit un conflict pe fond de gelozie. Ulterior, victima a părăsit domiciliul fără a-i comunica unde merge. După mai multe apeluri telefonice, a aflat că aceasta se afla la sora sa, Olga Popovici, în satul Cuizăuca, de unde a mers să o ia acasă. În timpul deplasării spre *****, inculpatul a continuat să o întrebe unde fusese și cu cine discutase. Nemulțumit de răspunsurile primite și aflat într-o stare de nervozitate și gelozie, a oprit automobilul în extravilanul dintre localitățile Cuizăuca și *****. A coborât victima din mașină și i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele. După ce a dezbrăcat-o și s-a îndreptat spre automobil, *****i-a reproșat că nu își va vedea niciodată copiii. Inculpatul a declarat că aceste cuvinte l-au afectat puternic, determinându-l să ia o bară metalică din automobil și să îi aplice victimei multiple

lovituri peste corp, în special în zona coastelor și a membrelor. Ulterior, a urcat victima în automobil și a transportat-o la domiciliul comun din *****, unde a ajutat-o să se spele și să se întindă pe cuptor. Potrivit declarațiilor sale, după un timp a observat că aceasta nu mai prezenta semne de viață. A încercat să verifice starea victimei, iar constatând că era decedată, a apelat serviciile de urgență și poliția în jurul orei 03:00, comunicând că a ucis-o pe *****Gînsari. Inculpatul a confirmat că a colaborat cu organele de urmărire penală, indicând locul agresiunii, bara metalică utilizată și celelalte obiecte relevante pentru cauză. De asemenea, a declarat că regretă cele întâmplate și este de acord să acopere cheltuielile de înmormântare suportate de succesorul părții vătămate. Deși, Morari Ion a susținut că a acționat în stare de afect provocată de comportamentul victimei și de conflictul existent între ei, declarațiile sale confirmă exercitarea unor acte repetate de violență fizică asupra *****, urmate de decesul acesteia. Astfel, coroborate cu celelalte probe administrate în cauză, declarațiile inculpatului contribuie la dovedirea vinovăției acestuia pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201^1 alin. (4) Cod penal. Din ansamblul probelor administrate și cercetate nemijlocit în cadrul ședinței de judecată, instanța a reținut următoarele circumstanțe relevante:

Prin **procesul-verbal de cercetare la fața locului din 28 februarie 2024**, întocmit în extravilanul satului *****, raionul Rezina, pe drumul de țară dintre satele ***** și Cuizăuca, s-a constatat și examinat locul unde au fost depistate și ridicate mai multe obiecte ce prezentau interes pentru cauză, și anume: o pereche de chiloți de damă de culoare neagră, un ciorap de culoare cafenie, un sutien de culoare roșie și o rangă metalică ruginită.

Potrivit **procesului-verbal de cercetare la fața locului din aceeași dată**, efectuat la domiciliul lui Morari Ion din satul *****, raionul Rezina, a fost examinată gospodăria acestuia, fiind identificat în interiorul locuinței cadavrul victimei *****, aflat pe cuptor. Victima era dezbrăcată, iar pe corpul acesteia au fost observate multiple leziuni corporale. Totodată, în curtea gospodăriei era parcat un automobil de marca „Ford Transit”, de culoare albă, în interiorul căruia a fost găsită și ridicată o pereche de încălțăminte femeiască de culoare neagră, inscripționată „Movin”. Cadavrul victimei a fost ridicat și transmis pentru efectuarea examinării medico-legale.

Conform notei informative întocmite în baza **raportului de expertiză medico-legală nr. 202426C0023**, la examinarea cadavrului ***** au fost constatate traumă contuză toracică, echimoze extinse la nivelul toracelui și spatelui, hemoragii în țesuturile moi pericostale, fracturi costale complete cu lezarea pleurei parietale, afectarea bilaterală a parenchimului pulmonar, hemotorace în volum de aproximativ 1800 ml, precum și multiple echimoze la nivelul coapselor, capului și membrelor superioare, însoțite de excoriații faciale.

Aceste leziuni au fost apreciate ca având legătură cauzală directă cu decesul și, prin gravitatea lor, constituie vătămări grave ale integrității corporale sau sănătății.

Prin **procesul-verbal de examinare a cadavrului din 28 februarie 2024**, efectuat în incinta Secției Medico-Legale Rezina, a fost realizată examinarea externă a corpului neînsuflețit al victimei, constatările fiind consemnate și ilustrate prin fotografii judiciare.

Din **raportul de expertiză medico-legală nr. 202426C0023 din 22 martie 2024** rezultă că moartea victimei ***** a survenit ca urmare a insuficienței pulmonare acute provocate de un hemotorace masiv, cauzat de o traumă contuză a toracelui cu lezarea hilului pulmonar și a parenchimului pulmonar bilateral. Expertiza a concluzionat că decesul s-a produs la aproximativ 6–12 ore înaintea necropsiei.

În cadrul aceleiași expertize s-a stabilit că leziunile corporale constatate au fost produse prin acțiunea repetată a unor obiecte contondente dure, compatibile cu lovituri aplicate cu pumnii, picioarele și o bară metalică. Leziunile au fost produse în timpul vieții victimei, aproximativ cu 3–6 ore înainte de deces, și au constituit cauza directă a morții. De asemenea, s-a concluzionat că localizarea și caracteristicile traumatismelor exclud autoprovocarea ori producerea lor prin simpla cădere din poziție verticală.

Totodată, analiza toxicologică a evidențiat în sângele victimei o concentrație a alcoolului etilic de 2,58 g/l, corespunzătoare unei stări de ebrietate alcoolică grave. Expertul a mai reținut că, raportat la distribuția leziunilor, victima s-a aflat atât față în față cu agresorul, cât și cu părțile laterale ale corpului orientate spre acesta în momentul aplicării loviturilor. Examinarea probelor biologice recoltate din regiunea vaginală nu a evidențiat prezența spermatozoizilor.

Potrivit **raportului de expertiză medico-legală biologică nr. 202405O0065 din 25 martie 2024**, sângele victimei aparținea grupei sanguine 0 (I), iar sângele inculpatului Morari Ion grupei B (III). În urmele biologice identificate pe adidasul drept ridicat în cauză a fost depistat sânge uman corespunzător grupei sanguine a victimei, fiind exclusă proveniența acestuia de la inculpat. În ceea ce privește urmele biologice depistate pe articolele vestimentare ridicate de la fața locului, expertiza a confirmat existența sângelui uman pe anumite obiecte și prezența spermei pe o parte dintre acestea, însă cantitatea redusă și caracteristicile materialului biologic nu au permis stabilirea apartenenței de grup și nici identificarea persoanei de proveniență. Expertul a precizat că asemenea concluzii ar putea fi obținute exclusiv prin investigații molecular-genetice. De asemenea, nu au fost identificate urme de sânge pe bara metalică examinată.

Din **raportul de expertiză judiciară nr. 69 din 9 august 2024** rezultă că, la momentul comiterii faptei, Morari Ion nu se afla într-o stare de afect fiziologic.

Expertul a concluzionat că reacțiile și conduita acestuia nu corespund criteriilor psihologice și medico-legale caracteristice unei asemenea stări.

Conform **raportului de expertiză psihiatrică judiciară nr. 202435A0585 din 25 septembrie 2024**, Morari Ion nu suferă de boli psihice cronice, tulburări de personalitate ori alte afecțiuni psihice care să îi afecteze discernământul. Acesta dispune de capacități intelectuale corespunzătoare nivelului său de instruire, cu memorie păstrată și echilibru emoțional adecvat. Comisia de experți a stabilit că, atât la momentul examinării, cât și la data comiterii infracțiunii imputate, Morari Ion avea capacitatea deplină de a înțelege semnificația faptelor sale și de a-și dirija comportamentul, acționând cu discernământ. În consecință, experții au concluzionat că acesta este responsabil din punct de vedere psihiatric pentru fapta ce i se impută.

În consecință, Colegiul penal concluzionează că faptele comise de Morari Ion ***** au fost corect reținute și încadrate juridic ca infracțiune prevăzută de art. 201/1 alin.(4) Cod penal – violenţa în familie, adică acţiunea intenţionată comisă de un membru al familiei în privinţa altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acţiuni violente, care au cauzat vătămarea gravă a integrităţii corporale sau a sănătăţii, soldată cu decesul victimei.

Cu privire la argumentul apărării, care solicită recalificarea faptei în baza art. 146 Cod penal (omor săvârșit în stare de afect), instanța îl apreciază ca neîntemeiat.

Potrivit legii penale, se consideră că omorul a fost comis în stare de afect, dacă aceasta a survenit în mod subit, determinată de acte de violență, insulte grave sau alte acte ilegale ori imorale ale victimei.

Starea de afect fiziologic, în sens juridic, reprezintă o tulburare emoțională puternică ce restrânge capacitatea persoanei de a-și controla acțiunile, dar nu o exclude, aceasta fiind deosebită de afectul patologic, care atrage iresponsabilitatea penală.

Pentru aplicarea art. 146 Cod penal este necesar ca: actul provocator al victimei să fie real, grav și imediat; reacția făptuitorului să fie spontană, produsă sub influența directă a provocării; iar omorul să fie comis fără interval de timp pentru calmare sau reflecție. De asemenea, faptele victimei trebuie să îmbrace forma unor acte de violență, insulte grave sau alte acțiuni ilegale ori imorale de o gravitate suficientă, apte să provoace o tulburare psihică intensă.

În cauza examinată, din ansamblul probelor administrate nu rezultă îndeplinirea condițiilor cumulative ale stării de afect prevăzute de art. 146 Cod penal, lipsind atât o provocare imediată de natura celei cerute de lege, cât și dovada unei reacții subite, determinate exclusiv de aceasta, lipsa afectului la săvîrșirea omorului fiind probat și prin raportul de expertiză psihologică întocmit de experții în domeniu.

Starea de afect, în sensul legii penale și al doctrinei de specialitate, reprezintă o reacție emoțională intensă, apărută subit ca urmare a unei situații psihotraumatizante, cu evoluție rapidă, care determină o diminuare semnificativă a controlului volitiv și emoțional, fără însă a suprima discernământul. Aceasta presupune o perturbare temporară a proceselor psihice, manifestată prin îngustarea conștiinței, reducerea capacității de autocontrol și predominanța reacțiilor impulsive.

Pentru a fi reținută starea de afect fiziologic este necesar ca aceasta să fie determinată de acte de violență, insulte grave sau alte acțiuni ilegale ori imorale ale victimei, iar reacția făptuitorului să fie imediată, sub imperiul unei puternice tulburări emoționale.

Din materialul probator rezultă că acțiunile inculpatului s-au desfășurat pe un interval de timp, implicând multiple etape de agresiune, inclusiv lovituri aplicate inițial în automobil, continuate prin coborârea victimei, dezbrăcarea acesteia și aplicarea repetată de lovituri cu pumnii, picioarele și un obiect contondent. Acest comportament denotă o conduită deliberată, de escaladare a violenței și nu o reacție spontană, necontrolată, specifică stării de afect. Mai mult, declarațiile inculpatului evidențiază intenția de „a o învăța minte” pe victimă, ceea ce indică o atitudine de pedepsire și nu o reacție emoțională subită.

De asemenea, instanța constată că inculpatul nu a întreprins nicio acțiune de acordare a ajutorului victimei și nici nu a solicitat intervenția serviciilor medicale de urgență, comportament care exclude existența unei tulburări emoționale de tip afectiv și denotă o anumită continuitate și control asupra acțiunilor sale.

Susținerile apărării privind existența unor insulte grave sau acte provocatoare din partea victimei nu au fost confirmate prin probe obiective, acestea fiind invocate exclusiv de inculpat, fără coroborare cu alte mijloace de probă. Simplul fapt al unui conflict verbal sau al unor replici în contextul stării de ebrietate nu este suficient pentru a întruni condițiile legale ale art. 146 Cod penal. Totodată, durata acțiunilor violente și pluralitatea loviturilor aplicate exclud ipoteza unei reacții impulsive, imediate și necontrolate, caracteristice stării de afect fiziologic.

Prin urmare, instanța respinge susținerile apărării privind recalificarea juridică a faptei în baza art. 146 Cod penal, ca fiind nefondate.

Instanța de fond a reținut în mod corect că, din ansamblul probelor administrate în ședința de judecată, se confirmă pe deplin vinovăția inculpatului Morari Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (4) Cod penal, fără a exista temeiuri pentru o altă încadrare juridică.

Potrivit art. 384 și 325 CPP, instanța își întemeiază sentința exclusiv pe probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, apreciate în coroborare, cu respectarea prezumției nevinovăției și a regulii interpretării dubiilor în favoarea

inculpatului. În speță însă, probele administrate înlătură orice dubiu rezonabil privind săvârșirea faptei.

Din perspectiva încadrării juridice, instanța a constatat că fapta întrunește elementele constitutive ale violenței în familie, întrucât inculpatul și victima se aflau în relație de concubinaj, încadrându-se în noțiunea de membri de familie potrivit Legii nr. 45/2007 și art. 133/1 Cod penal. Latura obiectivă s-a realizat prin acțiuni violente repetate exercitate asupra victimei (lovituri cu pumnii, picioarele și un obiect contondent), soldate cu vătămări corporale grave și deces, existând legătură cauzală directă confirmată medico-legal.

Sub aspectul laturii subiective, instanța a stabilit intenția indirectă a inculpatului, acesta conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând posibilitatea producerii decesului și acceptând acest rezultat, manifestând indiferență față de urmările acțiunilor sale. Modul de acțiune, mijloacele folosite, intensitatea și zona leziunilor, precum și comportamentul ulterior confirmă această formă de vinovăție.

Argumentele apărării privind existența unei stări de afect au fost apreciate critic și respinse, nefiind confirmate prin probe obiective. Instanța a reținut că nu sunt întrunite condițiile legale și doctrinare ale afectului fiziologic, lipsind atât reacția psihotraumatizantă subită dovedită, cât și influența determinantă a unor acte ilegale sau insulte grave ale victimei. Dimpotrivă, comportamentul inculpatului evidențiază o succesiune de acte violente, cu caracter deliberat și prelungit, incompatibile cu o reacție afectivă spontană.

De asemenea, susținerile inculpatului privind presupuse provocări ale victimei nu au fost confirmate de materialul probator administrat și nu sunt apte să justifice sau să atenueze răspunderea penală.

În consecință, instanța a apreciat în mod corect că fapta nu poate fi încadrată potrivit art. 146 Cod penal, ci constituie violență în familie soldată cu vătămare gravă a integrității corporale și deces, prevăzută de art. 201/1 alin. (4) Cod penal, iar vinovăția inculpatului este dovedită dincolo de orice dubiu rezonabil.

În drept, instanța reține că fapta inculpatului Morari Ion întrunește în mod deplin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (4) Cod penal, constând în violență în familie manifestată prin acțiuni intenționate ale unui membru de familie asupra altui membru, soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale și decesul victimei.

Sub aspectul laturii subiective, instanța constată că inculpatul a acționat cu intenție directă, întrucât a conștientizat caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut consecințele acestora și a acționat în mod deliberat, acceptând producerea rezultatului. Aplicarea repetată a loviturilor cu pumnii, picioarele și un obiect contondent asupra zonelor corporale vulnerabile demonstrează atât elementul intelectiv, cât și pe cel volitiv al intenției directe.

Chiar dacă inculpatul nu a urmărit în mod expres decesul victimei, modul de comitere a faptei și intensitatea violenței indică acceptarea conștientă a producerii unor consecințe grave. Atitudinea acestuia față de rezultat a fost una de indiferență, ceea ce exclude orice altă formă de vinovăție mai ușoară.

Instanța mai reține că în speță sunt întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (4) Cod penal, fără existența unor cauze de înlăturare a răspunderii penale sau circumstanțe care să justifice liberarea de răspundere.

Instanţa de apel constată că argumentele apărătorului inculpatului Morari Ion, prin care se solicită recalificarea faptei în baza art. 146 Cod penal, sunt neîntemeiate şi nu pot fi reţinute. Raportul de expertiză psihologică, coroborat cu raportul de expertiză psihiatrică, a exclus existenţa unei tulburări psihice sau a unei stări afective de natură să suprime ori să diminueze semnificativ capacitatea de autodeterminare a inculpatului. Simpla invocare a unor presupuse insulte, neconfirmate probator, precum şi a unor neînţelegeri de ordin familial, nu poate echivala cu acte grave ale victimei în sensul art.146 Cod penal.

De asemenea, durata acţiunilor violente, pluralitatea loviturilor, mijloacele utilizate şi comportamentul ulterior al inculpatului, inclusiv lipsa acordării ajutorului victimei, exclud caracterul spontan şi reacţia subită specifică stării de afect.

Criticile privind pretinse încălcări procedurale la administrarea probelor sunt neîntemeiate, nefiind demonstrate vătămări efective ale dreptului la apărare şi nici nulităţi absolute care să atragă excluderea probelor din dosar. Probele au fost administrate în condiţiile legii şi corect apreciate în coroborare de instanţa de fond.

În consecinţă, instanţa de apel reţine că în mod corect prima instanţă a respins aplicarea art. 146 Cod penal şi a încadrat fapta în art. 201/1 alin. (4) Cod penal, iar motivele apelului nu sunt de natură să răstoarne legalitatea şi temeinicia sentinţei atacate.

Analizând circumstanţele cauzei prin prisma materialului probator administrat, inclusiv a datelor privind personalitatea inculpatului Morari Ion, Colegiul penal reţine că acesta este caracterizat în mod contradictoriu în materialele dosarului, fiind descris de autorităţile administraţiei publice locale şi de reprezentanţii comunităţii ca o persoană preponderent calmă şi pozitivă.

Totodată, concluziile raportului de expertiză psihologică nr. 69 din 09.08.2024 evidenţiază prezenţa unor trăsături de personalitate cu tendinţe impulsive şi elemente compatibile cu manifestări de tip psihopatic, inclusiv anumite accente de ordin paranoid, aspecte ce relevă o structură de personalitate predispusă la reacţii afective exacerbate.

Raportat la gravitatea faptei comise, calificată ca infracţiune deosebit de gravă, săvârşită cu intenţie, Colegiul penal constată că instanţa de fond a procedat

corect la individualizarea pedepsei, aplicând o sancţiune privativă de libertate în limitele apropiate de cea minimă prevăzute de norma penală, cu respectarea criteriilor legale de individualizare şi a principiului proporţionalităţii pedepsei.

Având în vedere argumentele și raționamentele expuse și prevederilor legale citate, Colegiul a conchis asupra netemeiniciei cerințelor invocate în apelul declarat, din care motiv acesta urmează a fi respins ca nefondat, iar sentința menținută fără modificări ca fiind una întemeiată și eficient motivată.

Cu referire la cererea inculpatului Morari Ion depusă în instanța de apel la 25.09.2025, inculpatul a invocat că s-a deținut în penitenciarul nr.13 Chișinău începînd cu 29.02.2024 pînă la 01.09.2025 în celulele 17 (29.02.2024-05.03.2024) cu suprafața de 31m2 unde se dețineau 16 persoane, celula nr.54 (05.03.2024-12.02.2025) cu suprafața de 22 m2, unde sedețineau 14 persoane, celula nr. 78(12.02.2025 -01.09.2025 cu suprafața de 24 m2, unde se dețineau 12 persoane. Avînd în vedere suprafața celuleor raportată la numărul de deținuți este evidentă supraglomerarea. În toate celulele erau condiții antiingienice, erau gindaci, șoareci, cu peroane care fumau în celule, el fiind nefumător. Sistemul de ventilare nu era funcțional, a avut posibilitate sa facă baie o dată pe săptămînă. Hrana era sub orice critică, apa avea un gust straniu și respingător, asistența medicală nu a fost una adecvată. În penitenciarul nr.11 Bălți s-a deținut din 01.08.2025 pînă în prezent în celula 61 cu suprafața de 35m2 , unde se dețin 18 condamnați, în condiții de supraglomerare, cu persoane care fumează, nu are parte de asistență medicală. Reieșind din cele expuse solicită constatarea faptului deținerii în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și penitenciarul nr.11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu aplicarea mecanismului compensatoriu sub formă de reducere a pedespei, pentru fiecare zi de detenție să fie redusă pedeapsa cu 2 zile.

Conform prevederilor art. 385 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Prevederile art.473/2 alin.(2) – (2/5) și (5), art.art.473/3 alin.(3) și art.473/4 alin.(1-5) se aplică în mod corespunzător la examinarea plângerii prevenitului sau a apărătorului acestuia împotriva condițiilor de detenție.

Potrivit acestor norme, persoana deținută este în drept să conteste condițiile materiale în care se află în detenție, iar instanța de judecată are obligația de a examina efectiv și complet susținerile formulate, prin raportare la standardul prevăzut de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților

fundamentale, verificând dacă condițiile invocate ating nivelul de severitate al unui tratament inuman sau degradant.

În acest sens, procedura instituită presupune o analiză cumulativă a tuturor circumstanțelor relevante, inclusiv suprafața locativă asigurată per deținut, condițiile sanitare și de igienă, ventilarea și iluminarea spațiilor, accesul permanent la apă potabilă, calitatea alimentației, asistența medicală acordată, precum și durata detenției în condițiile invocate.

Totodată, Colegiul penal reține că, în cazul constatării unor încălcări ale art. 3 din Convenție, legea procesual penală prevede, în art. 385 alin. (5) CPP, posibilitatea compensării prin reducerea termenului de pedeapsă, ca remediu efectiv acordat persoanei deținute.

Potrivit *informațiilor prezentate de Administrația Națională a Penitenciarelor – Penitenciarul nr. 13 Chișinău în Raportul nr. 2/5660 din 27.04.2026*, se constată că Morari Ion ***** a fost deținut în perioada 29.02.2024 – 01.09.2025 în regim de arest preventiv în cadrul Penitenciarului nr. 13 Chișinău, ulterior fiind transferat la Penitenciarul nr. 11 Bălți la data de 01.09.2025, în legătură cu examinarea cauzei în instanța de apel.

Pe parcursul detenției în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, acesta a fost plasat succesiv în mai multe celule: celula nr. 17 (29.02.2024–05.03.2024, suprafață 31,6 m²), celula nr. 54 (05.03.2024–12.02.2025, 22,6 m²) și celula nr. 78 (12.02.2025–01.09.2025, 23,9 m²). Condițiile de cazare au fost apreciate de administrația penitenciarului ca fiind conforme standardelor minime aplicabile izolatoarelor de urmărire penală, în raport cu capacitatea de detenție și fluctuația persoanelor încarcerate, fără a indica numărul de persoane deținuteîn fiecare celulă cu Morari Ion.

Din punct de vedere al condițiilor materiale, se menționează că celulele sunt dotate conform normelor în vigoare, dispunând de iluminare naturală și artificială, ventilare prin ferestre și oberliht, acces permanent la apă potabilă, încălzire centralizată cu menținerea temperaturii de minimum 18°C în sezonul rece, precum și blocuri sanitare separate în interiorul celulelor. Totodată, instituția penitenciară asigură baie săptămânală, spălarea regulată a lenjeriei, furnizarea produselor de igienă de bază și respectarea normelor sanitaro-igienice prin servicii periodice de deratizare și dezinsecție. În ceea ce privește alimentația, deținutul a beneficiat de hrană asigurată conform Hotărârii Guvernului nr. 228/2024 și ordinelor interne ale ANP, cu respectarea normelor calorice și dietelor stabilite, iar apa potabilă a fost disponibilă permanent. De asemenea, au fost asigurate activități de plimbare zilnică de minimum o oră, acces la activități educative, religioase, culturale și posibilitatea de implicare în programe de reintegrare socială. Serviciile medicale au fost asigurate prin secția medicală a instituției, dotată cu cabinete de specialitate,

laborator și personal medical, cu acces la consultații și tratamente în regim gratuit, conform legislației naționale.

Administrația penitenciarului concluzionează că pe întreaga perioadă de detenție nu au fost înregistrate plângeri ale deținutului privind condiții inumane sau degradante, iar condițiile de detenție au corespuns cerințelor minime prevăzute de legislația națională și standardele aplicabile. În consecință, se apreciază că nu există elemente care să indice încălcarea art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în perioada analizată, iar eventualele pretenții privind condițiile de detenție sunt considerate neîntemeiate din lipsa probelor concludente.

Într-un final, Morari Ion s-a deținut în total în detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 29.02.2024-01.09.2025, în total 550 zile.

Potrivit *Raportului Administrației Penitenciarului nr. 11 Bălți nr. 2/2540 din 30.04.2026*, în perioada 01.09.2025 – 07.05.2026, Morari Ion s-a aflat în detenție timp de 248 de zile, fiind deținut în regim de penitenciar de tip închis.

Pe parcursul acestei perioade, acesta a fost plasat succesiv în mai multe celule: celula nr. 61 în perioada 01.09.2025 – 16.02.2026 (36,47 m², cu un număr de aproximativ 13–18 deținuți), celula nr. 60 în perioada 16.02.2026 – 06.03.2026 (33,04 m², aproximativ 6 deținuți), celula nr. 11 în perioada 06.03.2026 – 30.03.2026 (25,70 m², aproximativ 10–12 deținuți) și celula nr. 18 în perioada 30.03.2026 – 07.05.2026 (27,73 m², aproximativ 11–12 deținuți).

Conform datelor prezentate, celulele sunt dotate cu bloc sanitar propriu, ventilare naturală și artificială, iluminare electrică, prize, acces permanent la apă potabilă, sistem de încălzire centralizată și ferestre pentru aerisire. Temperatura în spațiile de detenție este menținută în sezonul rece la cel puțin 18°C. Deținutul a beneficiat de alimentație conform normelor legale, produse de igienă, baie săptămânală, plimbare zilnică de minimum o oră, precum și de acces la asistență medicală și servicii de igienizare periodică a spațiilor. Administrația penitenciarului susține că instituția respectă standardele minime de detenție prevăzute de legislația națională, iar condițiile de deținere ale lui Morari Ion nu au atins nivelul unor tratamente inumane sau degradante.

Inculpatul Morari Ion s-a deținut în total în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 01.09.2025- 18.06.2026 (ziua pronunțării deciziei), în total 290 zile.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în repettae rînduri în practica sa , că articolul 3 al Convenției consfințește una dintre cele mai fundamentale valori ale societății democratice . Aceasta interzice în termeni absoluți tortura și tratamentele sau pedespele inumane ori degradante, indifirent de circumstanțe și de comportamentul victimei.

Reieșind din circusmtanțele descrise în rapoartele penitenciarelor unde s-*a deținut Morari Ion este evident că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de

supraaglomerare nu a fost respectată. În penitenciarul nr. 13 Chișinău, suprafața care îi revenea deținutului Morrai Ion, reieșind din alegațiile descrise, confruntate cu cele prezentate de administrația instituțiilor îi revenea doar 1,9 m^2, 1, 5 m^2, 2m^2 , iar în penitenciarul nr.11 Bălți, suprafața de cazare a constituit 2m^2 , 5,5 m^2 , 2m^2 , 2,7m^2 , ceea ce contravine normei spațiului locativ de cel puțin 4 m^2, prevăzută la pct. 464 din Statutul executării pedespei de către condamnați, aprobată prin Hotărărea Guvernului nr. 583 din 26.05.2026 .

Astfel, Colegiul constată că în perioada de detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și nr.11 Bălți, Morari Ion nu a fost asigurat cu spațiu suficient de 4 m^2 , acesta fiind mult sub limita minimă prevăzute de standardele internaționale acesta totuși la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu poate fi unicul criteriu urmând a se analiza și așa criterii relevante cum ar fi condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din Republica Moldova nu ating un prag minim de suficienţă.

Faptul că, condamnatul s-a deținut în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ se confirmă și prin Raportul privind vizita preventivă efectuată la data de 31.10.2017 și prin Rapoartele anualele ale Avocatului Poporului pentru anii 2024-2025 Totodată, se reține că, potrivit raportului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2024, unde s-a constatat că în Penitenciarul nr.11 Bălți plafonul de detenție este depășit și nu se respectă norma spațiului locativ per persoană de 4 m2.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CtEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, Colegiul penal consideră că pe parcursul perioadei vizate Morari Ion s-a deținut în cadrul Penitenciarului nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.13 Chișinău, unde dificultățile cu care s-a confruntat numitul pe parcursul detenției sale, au depășit relativ semnificativ, nivelul de suferință inerent detenției, prin faptul deținerii în condiții unde nu este respectată norma spațiului locativ, condiții care sunt contrare prevederilor art.3 CEDO și suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Respectiv, Colegiul penal consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Morari Ion, pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în perioadele vizate au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

În acest sens, Colegiul notează că sarcina probațiunii îi revine autorității, în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, la caz nefiind probat că pe perioada detenției în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr. 13 Chișinău inculpatul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, și că i-a fost acordat minimul de condiții a executării detenției.

Colegiul penal notează, că la caz se constată faptul deținerii în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ, încălcări care denotă lezarea drepturilor deținutului Morari Ion la condițiile de detenție, garantate de art.3 CEDO, concluzionându-se, că la caz sunt incidente prevederile art. 385 alin.(5) Cod de procedură penală, cu privire la formula de reducere a termenului de pedeapsă în legătură cu constatarea încălcării prevederilor 3 CEDO.

Reieșind din stipulările legale susmenționate, Colegiul notează că, pentru perioada de la data de 29.02.2024-01.09.2025 în total 550 zile în Penitenciarul nr.13 Chișinău și de la data de 01.09.2025 – 18.06.2026 (ziua pronunțării deciziei) în total 290 zile în Penitenciarul nr.11 Bălți, în condiții precare de detenție pe o perioadă de 840 zile, cu formula de calcul 1 zi de reduceri pentru 10 zile de detenție, având în vedere prevederile legale, și care indică faptul, că privarea de libertate, ca măsură preventivă sub forma arestării preventive, poate fi aplicată doar față de o persoană, în privința căreia încă n-a fost pronunțată o sentință în prima instanță sau o decizie în instanța de apel de condamnare la închisoare cu executare în Penitenciar.

Prin prisma prevederilor legale enunțate, având în vedere distincția normelor procedural-penale aplicabile în dependență de calitatea deținutului la momentul deținerii sale, Colegiul constată că Morari Ion s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pe o perioadă de 840 zile.

Respectiv, în condițiile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, Morari Ion va beneficia de reducerea pedepsei cu închisoarea de 13 (treisprezece) ani, cu 84 (optzeci și patru) zile, calculându-se 1 zi de reduceri pentru 10 zile de detenție.

Instanţa consideră că, reducerea stabilită este una adecvată şi suficientă, bazată pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt şi pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.

În temeiul art.415 alin.(1) pct.1) lit.c) CPP, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Apelul declarat de către avocatul Șova Ion, în interesele inculpatului Morari Ion împotriva sentinței Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 20.11.2024, se respinge ca nefondat, cu menținerea sentinței în cauză fără modificări.

Se admite plângerea inculpatului Morari Ion, declarată împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile prevenitului în baza art.385 alin. (5) Cod de procedură penală.

Se constată încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție în privința inculpatului Morari Ion pe perioada de la 29.02.2024 - 01.09.2025 în total 550 zile în Penitenciarul nr.13 Chișinău și de la data de 01.09.2025 – 18.06.2026 (ziua pronunțării deciziei) în total 290 zile în Penitenciarul nr.11 Bălți, pe o perioadă totală de 840 zile, în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

Se reduce termenul pedepsei de 13 (treisprezece) ani închisoare stabilit inculpatului Morari Ion cu 84 (optzeci și patru) zile pentru perioada totală de 840 (opt sute patruzeci) zile în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13.Chișinău și Penitenciarul nr.11 Bălți, în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

Decizia este executorie, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 (două) luni, de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia integrală pronunțată public la 18.06.2026.

Președintele ședinței: Judecător: Judecător:

*****